

การสานตะกร้าจากเส้นพลาสติก

การสานตะกร้าจากเส้นพลาสติกเป็นงานหัตถกรรมที่ได้รับความนิยม เนื่องจากวัสดุมีความทนทาน สีสดใสสวยงาม กันน้ำ และทำความสะอาดง่าย แนะนำวิธีการสานลายพื้นฐานที่สุด คือ **ลายขัดธรรมดา** สำหรับผู้เริ่มต้น

1. วัสดุและอุปกรณ์

- เส้นพลาสติกสาน (PP Band):** เลือกขนาดตามความชอบ (ขนาดมาตรฐาน 12 มม. หรือ 15 มม.) ควรมียาวอย่างน้อย 2 สี เพื่อให้เห็นลวดลายชัดเจนและสานง่ายขึ้น
- กรรไกร:** สำหรับตัดเส้นพลาสติก
- สายวัด หรือ ตลับเมตร:** สำหรับวัดความยาว
- ก๊ีบหนีบผ้า หรือ คลิปหนีบกระดาษ:** ตัวช่วยสำคัญสำหรับมือใหม่ เพื่อล็อกเส้นพลาสติกไม่ให้หลุดขณะสาน
- มีดคัดเตอร์:** (เพื่อใช้ตกแต่งปลาย)

2. การเตรียมเส้นพลาสติก (สำหรับการขึ้นรูปตะกร้าขนาดกลาง)

สมมติเราจะทำตะกร้าทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า เราต้องตัดเส้นพลาสติกเป็น 3 ส่วน ดังนี้:

- เส้นแนวตั้ง (เส้นยืน):** ความยาวประมาณ 25-30 นิ้ว จำนวน 9 เส้น (สมมติใช้สี A)
- เส้นแนวนอน (เส้นนอน):** ความยาวประมาณ 25-30 นิ้ว จำนวน 7 เส้น (สมมติใช้สี A หรือ B ก็ได้)
 - หมายเหตุ: ความยาวขึ้นอยู่กับความสูงและกว้างของตะกร้าที่ต้องการ
- เส้นสานวน (เส้นสานขอบ):** ตัดยาวเผื่อไว้สำหรับสานวนรอบตัวตะกร้า หรือใช้ม้วนใหญ่โดยไม่ต้องตัดสานไปเรื่อยๆ จนรอบ

3. ขั้นตอนการสาน

ขั้นตอนที่ 1: การสานกันตะกร้า (ฐาน)

เป็นการสานลายขัดธรรมดา (ยก 1 ซ้ำม 1)

- วาง **เส้นแนวตั้ง** (9 เส้น) เรียงกันบนพื้นราบ
- นำ **เส้นแนวนอน** เส้นที่ 1 สอดขัดกับเส้นแนวตั้ง (ยกเส้นที่ 1, 3, 5, 7, 9 ขึ้น แล้วสอดเส้นแนวนอนเข้าไป)
- นำเส้นแนวนอนเส้นที่ 2 สอดขัดสลับกัน (ยกเส้นที่ 2, 4, 6, 8)
- ทำสลับกันไปเรื่อยๆ จนครบ 7 เส้น
- เทคนิค:** จัดระเบียบให้เส้นชิดกัน และให้จุดกึ่งกลางของงานอยู่ตรงกลางพอดี ใช้ **ก๊ีบหนีบผ้า** หนีบมุมทั้ง 4 ไว้เพื่อไม่ให้เส้นหลุด

ขั้นตอนที่ 2: การขึ้นรูป (ลือกมม)

เมื่อได้แผ่นสี่เหลี่ยมที่กันตะกร้าแล้ว เราจะทำการขึ้นรูปด้านข้าง

1. นำเส้นพลาสติกยาว (เส้นसानวน) มาเริ่มสานที่ด้านข้าง
2. ใช้วิธีการ "สานเวียน" คือ สานขัด (ยก 1 ซ้ำม 1) วนรอบฐานสี่เหลี่ยมที่เราทำไว้
3. เมื่อसानวนครบรอบ ให้ดึงเส้นให้ตึงเพื่อขึ้นรูปเป็นมุมฉาก (เส้นแนวตั้งจากฐานจะถูกตัดขึ้นมาเป็นผนังตะกร้า)
4. ใช้ก๊ีบหนีบช่วยจับทรงในแถวแรกๆ จะช่วยให้ทำงานง่ายขึ้น

ขั้นตอนที่ 3: สานตัวตะกร้า

1. สานวนไปเรื่อยๆ ทีละชั้น สลับลายขัดกันไปตลอด
2. หมั่นดึงเส้นให้กระชับทุกๆ รอบ เพื่อให้ตะกร้าแน่นและได้ทรงสวยงาม
3. สานจนได้ความสูงตามที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 4: การเก็บขอบปากตะกร้า (การพับปาก)

เมื่อได้ความสูงที่พอใจแล้ว จะเหลือปลายเส้นแนวตั้งชี้ได้เด่นขึ้นมา

1. ให้พับปลายเส้นแนวตั้ง งอลงมาด้านใน (หรือด้านนอก แล้วแต่ลายที่ขอบ)
2. สอดปลายที่พับลงไปในช่วงของลายสานแถวก่อนหน้า ให้ลึกประมาณ 2-3 ช่องเพื่อให้แน่น
3. ทำจนครบทุกเส้นรอบปากตะกร้า
4. ตัดปลายส่วนเกินทิ้งให้เรียบร้อย

ขั้นตอนที่ 5: การใส่หูตะกร้า (Optional)

คุณสามารถทำหูหิ้วได้ 2 แบบง่ายๆ:

1. **หูร้อยท่อ:** ใช้สายยางใสสอดเส้นพลาสติกเข้าไปข้างใน แล้วเจาะรูร้อยติดกับตัวตะกร้า
2. **หูถัก:** นำเส้นพลาสติก 4 เส้นมาถักเปีย แล้วสอดล็อกกับตัวตะกร้าให้แน่น

เคล็ดลับสำหรับมือใหม่

- **การดึงเส้น:** อย่าดึงแน่นเกินไปในตอนแรก เพราะจะทำให้จัดทรงยาก แต่เมื่อขึ้นรูปแล้วต้องดึงให้กระชับเพื่อความแข็งแรง
- **รอยต่อ:** หากเส้นसानหมดและต้องต่อเส้นใหม่ ให้ซ้อนรอยต่อไว้ด้านในตะกร้า หรือสอดซ้อนทับกันประมาณ 3-4 ช่อง
- **การฝึกฝน:** เริ่มจากใบเล็กๆ ใสของจุกจิกก่อน เพื่อฝึกน้ำหนักมือและความเข้าใจในโครงสร้าง

ประโยชน์ของการสานตะกร้าจากเส้นพลาสติกมีหลายด้านมากครับ ทั้งต่อตัวผู้ทำ ต่อชุมชน และต่อสิ่งแวดล้อม

แบ่งหมวดหมู่ให้เข้าใจง่าย ดังนี้:

1. 🌍 ด้านสิ่งแวดล้อม (The Environment)

- **ลดปริมาณขยะ:** ช่วยลดขยะพลาสติก โดยเฉพาะสายรัดของ (PP Band) ที่เหลือทิ้งจากการขนส่ง นำกลับมาใช้ใหม่ให้เกิดประโยชน์ (Upcycling)
- **ลดการใช้ถุงพลาสติก:** เมื่อนำตะกร้าไปจ่ายตลาดหรือใส่ของ จะช่วยลดการใช้ถุงหูหิ้วแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (Single-use plastic) ได้อย่างถาวร
- **ลดโลกร้อน:** การนำวัสดุเหลือใช้มาหมุนเวียน ช่วยลดกระบวนการผลิตใหม่และการเผาทำลายขยะ

2. 💰 ด้านเศรษฐกิจ (The Economy)

- **สร้างรายได้เสริม:** เป็นอาชีพเสริมที่ทำได้ที่บ้าน ต้นทุนต่ำ ขายได้จริง ทั้งในชุมชนและออนไลน์
- **เพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้:** เปลี่ยนเส้นพลาสติกที่อาจจะถูกทิ้งขว้าง ให้กลายเป็นสินค้าที่ลดต้นทุนที่มีราคา
- **ประหยัดค่าใช้จ่าย:** สานไว้ใช้เองในครัวเรือน ประหยัดเงินซื้อภาชนะใส่ของ

3. 🧠 ด้านสังคมและสุขภาพจิต (Social & Well-being)

- **ฝึกสมาธิและความอดทน:** การสานต้องใช้ความจดจ่อ ช่วยให้จิตใจสงบ ฝึกสมาธิได้ดีมาก
- **ชะลอความจำเสื่อมในผู้สูงอายุ:** การขยับนิ้วมือและการคิดลวดลาย เป็นการบริหารสมอง ช่วยป้องกันอัลไซเมอร์ และทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง
- **ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์:** ลดการติดหน้าจอ หรือภาวะซึมเศร้าจากการอยู่เฉยๆ
- **สร้างความสามัคคี:** เกิดการรวมกลุ่มในชุมชน แลกเปลี่ยนความรู้ และช่วยเหลือกัน (เหมือนในภาพที่คุณส่งมา)

4. 🛒 ด้านการใช้งาน (Usability)

- **ความแข็งแรงทนทาน:** เส้นพลาสติกมีความเหนียว รับน้ำหนักได้ดี ไม่ขาดง่ายเหมือนวัสดุธรรมชาติบางชนิด
- **ดูแลรักษาง่าย:** กั้นน้ำ สามารถล้างทำความสะอาดได้ ไม่เป็นเชื้อรา หมดกังวลเรื่องความชื้น
- **สีสันทนสวยงาม:** มีหลากสี เลือกออกแบบลวดลายได้ตามใจชอบ ไม่ตกยุค